

نمایندگان اقتصادی مجلس پاسخ می‌دهند

سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران مخاطره‌آمیز است؟

پی پی‌اچ در شرایطی که روند شاخص‌های اقتصادی طی یکسال و نیم گذشته به سمت بهبود حرکت می‌کند ولی همچنان نگرانی‌هایی در میان فعالان اقتصادی در مورد آینده اقتصاد و سرمایه‌گذاری وجود دارد.

گزارش‌های رسمی تأیید می‌کند در فصل بهار بیشترین میزان رشد به گروه بازارهای مالی تعلق داشته است. این گروه با رشد ۱۵ درصدی نقش مؤثری در افزایش نرخ رشد اقتصادی فصل بهار داشته است. از سوی دیگر، بخش نفت نیز با رشد ۶/۱ درصدی، نیز در دسته بالاترین‌ها در رشد قرار می‌گیرد. بخش صنعت هم با رشد ۱۰ درصدی، امیدها را برای بهبود وضعیت تولید کشور زنده نگاه داشته است. گزارش‌های رسمی تأیید می‌کند در ثبت نرخ رشد اقتصادی ۴/۶ درصدی، بخش‌های نفت با ۷ دهم درصد، گروه صنعت با ۱/۵ درصد، بازرگانی و رستوران و هتلداری با یک درصد و در خدمات با ۳ دهم درصد بیشترین اثر را در افزایش نرخ رشد اقتصادی داشته‌اند.

در شهریورماه سال جاری نسبت به شهریورماه سال گذشته تورم به میزان ۲۷/۱ درصد کاهش یافته است. تورم شهریورماه سال گذشته ۴۰/۱ درصد بود. تورم نقطه به نقطه نیز در این ماه معادل ۱۴/۴ درصد بوده است. همگی این شاخص‌ها نشان می‌دهد که وضعیت اقتصادی ایران به سمت بهبود حرکت می‌کند. با این حال انتشار گزارش‌هایی در مورد پس رفت اقتصاد ایران در شاخص‌هایی مانند رقابت‌پذیری نگرانی‌هایی را در میان فعالان اقتصادی ایجاد کرده است.

در همین حال ارسال فتحی‌پور، رئیس کمیسیون اقتصاد مجلس در این مورد می‌گوید: رتبه‌ای که از نظر شاخص رقابت‌پذیری کسب کردیم، درخور کشور مقتدر و با ظرفیتی مثل ایران نیست. باید همیشه در نظر داشته باشیم که این رتبه و دیگر شاخص‌های توسعه‌ای در کشور بهبود پیدا کند و این کار با ترمیم و توسعه زیرساخت‌ها ممکن خواهد بود. در این صورت است که می‌توانیم در بازارهای بزرگ دنیا حضور پیدا کنیم و خودمان را به رقبای بزرگ و فعالان اقتصادی در سطح کلان نزدیک کنیم.

وی معتقد است: رقابت‌پذیری در فضای اقتصادی را باید با در نظر گرفتن وضعیت فعلی اقتصاد بررسی کرد. در حال حاضر اقتصاد کشور ما، حالت رکود را تجربه می‌کند. در بحث قانونگذاری ما در مجلس طرح بهبود فضای کسب‌وکار را داشتیم که تصویب شد و دولت هم ملزم به ایجاد مقدمات لازم برای اجرایی کردن این قانون و نظارت بر کیفیت اجرای آن است. از سوی دیگر، دولت هم لایحه‌ای را با عنوان خروج از رکود تقدیم مجلس کرده که امیدواریم با این لایحه از دولت و طرح مجلس در فضای اقتصادی تحولی را ایجاد کنیم که به طور حتم بر فضای رقابت اقتصادی هم تأثیر خواهد گذاشت. البته جلوگیری از رشد منفی اقتصاد هم هدف بزرگ این طرح‌ها و لایحه‌هاست که امیدوارم محقق بشود و بتوانیم به حضور در بازارهای جهانی یا همان بازارهای هدف امید ببندیم.

وی به کارایی نیروی انسانی در اقتصاد ایران نیز اشاره می‌کند: «در فرایند توسعه فضای رقابت، کارایی نیروی انسانی از مسائل مهم است همانطور که نیروی انسانی از شاخص‌های اصلی توسعه به حساب می‌آید. ما از نظر نیروی انسانی به اندازه منابع طبیعی غنی هستیم. خوشبختانه در رشته‌های مختلف متخصصانی داریم و در سال‌های گذشته پیشرفت علمی ما حتی از برآورد سند چشم‌انداز هم جلوتر بوده است ولی متأسفانه این منابع با ارزش با تدبیر مدیریت نشده و به بهره‌وری نمی‌رسد. یک نمونه از نبود بهره‌وری نیروی انسانی را می‌توانیم در میزان ساعت کار مفید ببینیم. در کشور ما حداقل ساعت کار مفید ۱۵ دقیقه و حداکثر ۲۵

پنج‌شنبه - ۱۰ مهرماه ۱۳۹۳

ضمیمه شماره ۲۱۸۱
صاحب امتیاز و مدیرمسئول: نصرتا.. طاقتی احسن
سردبیر: پدلا.. طاقتی احسن
سردبیر: ۰۹۱۸۳۱۵۱۴۳۷

www.hamedanpayam.com (سایت)

تأثیرگذار را می‌طلبید.

وی بر این باوراست که چنین گزارش‌هایی نشان می‌دهد که دولت‌ها در حوزه سوق دادن اقتصاد ایران به سمت رقابت‌پذیری ناموفق بوده‌اند. با بررسی رتبه کل و رتبه در فاکتورهای تأثیرگذار نشانگر عدم موفقیت دولت‌ها در این خصوص بوده است. البته دلیل وضعیت نامناسب کشور در شاخص رقابت‌پذیری می‌تواند، اتکا به اقتصاد نفتی و اقتصاد دولتی با حمایت از انحصار و کنترل باشد. وجود شرکت‌ها و سازمان‌های تحت پوشش دولت توان رقابت را از بخش خصوصی می‌گیرد. سال‌ها از ابلاغ سیاست‌های اصل ۴۴ گذشته است اما خصوصی‌سازی مقبولی صورت نگرفته است. از جهت نحوه واگذاری، درصد واگذاری، آمادگی و عدم مقاومت مدیران و واگذاری به بخش خصوصی واقعی شاهد مشکلات گسترده‌ای بوده‌ایم. بخش اعظم صنایع خودروسازی در کشور هنوز دولتی یا شبه دولتی است. شورای رقابت با دولتی‌ها هماهنگ است. بخش خصوصی هنوز رقیب دولت و مستحق حذف است. انباشت نیروی کار و کاهش بهره‌وری حل نشده است.

وی ادامه می‌دهد: یکی از موانع رقابت‌پذیری جهانی اقتصاد ایران، رواج نداشتن مالکیت خارجی (مالکیت شرکت‌ها) است که این متغیر، یکی از شش مؤلفه کارایی بازار کالااست که موقعیت ایران را در فهرست بدترین متغیرها گذارده‌اند. همچنین افزایش سطح تعرفه‌ها، عدم سهولت و دسترسی آسان به وام‌ها (منابع تأمین مالی)، وجود موانع تجاری و کیفیت پایین زیرساخت‌های حمل و نقل هوایی از دیگر موانع رقابت‌پذیری جهانی اقتصاد ایران است. در این‌باره باید گفت، افزایش نرخ تورم (درصد تغییرات سالانه سطح عمومی قیمت‌ها) از دیگر مانع رقابت‌پذیری جهانی اقتصاد ایران است. هم‌اکنون نرخ تورم از مشکلات پیش روی آحاد جامعه، اعم از فاکتورهای تأثیرگذار به ۱۲ گروه تقسیم می‌شوند از جمله: به گزارش خبرآنلاین، وی به نکاتی اشاره می‌کند که منجر به کاهش سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران شده است: رقابت‌پذیری جهانی اقتصاد ایران با مشکلاتی از قبیل در دسترس نبودن خدمات مالی و منابع مالی برای سرمایه‌گذاری مخاطره‌آمیز کارآفرینان، عدم رواج آموزش خین خدمت

پیام تاریخ، تمدن و فرهنگ مادستان

پیام تاریخ، تمدن و فرهنگ مادستان

پیام‌آدینه ۲۶۰ - سال پنجم - تحلیلی، اطلاع‌رسانی، آموزشی

درباره اقتصاد کلان کشور و استان

■ دولت برنامه خروج از رکود را ارائه کرد

کارکنان، انعطاف‌ناپذیری در تعیین دستمزدها و حمایت ناکافی از سهامداران جزء، بالا بودن هزینه استفاده از خدمات مالی و کیفیت پایین عرضه‌کنندگان داخلی روبه‌روست. مشارکت

پایین زنان در نیروی کار، اثر بد قوانین بر سرمایه‌گذاری خارجی، عدم شفافیت در سیاستگذاری دولت، تمایل پایین به واگذاری اختیار به مدیران میانی، دخالت روابط در استخدام

مدیران ارشد، ضعف در جذب تکنولوژی‌های جدید توسط بنگاه‌ها، همکاری ضعیف در روابط کارگر-کارفرما، وجود ارتباط ضعیف بین دستمزد و بهره‌وری، دسترسی نداشتن آسان به اینترنت در مدارس و در دسترس نبودن آخرین فناوری‌ها از دیگر موانع رقابت‌پذیری جهانی اقتصاد ایران است که با توجه به ظرفیت زیادی که برای ارتقای بهره‌وری از طریق به‌کارگیری تکنولوژی‌های جدید در کشور هست، باید از این ظرفیت‌ها بهره گرفت. حلقه معقوده در ارتقای شاخص رقابت‌پذیری توجه به بخش خصوصی است. محور قراردادن رشد بهره‌وری در اقتصاد با تقویت عوامل تولید، توانمندسازی نیروی کار، رقابت‌پذیری اقتصاد، ایجاد زمینه رقابت بین مناطق و استان‌ها و به کارگیری ظرفیت و

قابلیت‌های متنوع. وی ادامه می‌دهد: بند ۳ اقتصاد مقاومتی است که رقابت‌پذیری اقتصاد را مورد توجه قرار داده است. از طرفی مقام رهبری یکی از مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی را اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ دانسته و مورد توجه قرار داده‌اند. بی‌شک همراهی دولت و بخش خصوصی برای ایجاد زمین‌های لازم برای ارتقای رتبه رقابت‌پذیری کشورمان بسیار مهم و تأثیرگذار خواهد شد بخش خصوصی نباید رقیب دولت فرض شود. رقابت دولت با بخش خصوصی دولت را ناکارآمد خواهد کرد.

در صورتی که روند حرکتی اقتصاد ایران همچنان مثبت باقی بماند و سیاست‌های خروج از رکود دولت طبق پیش‌بینی‌ها پیش برود، احتمال تغییر فضای کلان اقتصاد ایران نیز قوت می‌گیرد. به‌تازگی نیز نایب‌رئیس اتاق ایران

در گفت‌وگویی از حضور سرمایه‌گذاران خارجی جدید در اقتصاد ایران خبر داده است. انتقال همین سرمایه‌های خارجی به اقتصاد ایران نیز می‌تواند در بهبود جو روانی حاکم بر اقتصاد کشور مؤثر باشد.

ضمیمه شماره ۲۱۸۱ همدان پیام ۸ صفحه رایگان ISSN: 2322 - 4673

پنج‌شنبه ۱۰ مهرماه ۱۳۹۳

طرح: همدان پیام - محمود نظری

رفع موانع تولید و ارتقای نظام مالے استان با کدام شیوه

✍ مهدی ناصرزاد

۱۲ دولت یازدهم و به تعبیری دولت تدبیر و امید از آغاز کار خود که حدود یکسال و نیم آن سپری شده است، بیشترین هوغم خود را به اصلاح نظام مالی و ساختار اقتصادی کشور معطوف داشته و گام‌های رو به جلویی برداشته است.

اساساً نظام کلی اقتصاد ایران از اتکای چشم‌پسته به نفت و درآمدهای حاصل از فروش طلای سیاه که دیگر چندان هم سرشار نیست، ضربه خورده است. در واقع دانسته و ندانسته ذخایر عظیم نفتی در اعماق خاک ایران به جای اینکه قاتق نان در شریان اقتصادی کشورمان باشد، قاتل جان آن شده است و این عارضه اغفال‌کننده بیشتر ناشی از سهل‌انگاری و سیاست‌های باری به هر جهت از گذشته‌های دور بوده است.

آن زمان‌ها که در تمدن بزرگ را به ملت ایران نشان می‌دادند، آیا چیزی به غیر از نفت برای صادرات و خرج درآمدهای پنهان و آشکار حاصل از آن برای مدرنیزه کردن پراکنده کشور وجود داشت؟! علاوه بر این، سرمایه نفتی ایران برای خریداری گرانقیمت یک سری صنایع مونتاژی بیرون می‌رفت و به واقع هم سرمایه از خودمان بود و هم کارگر ارزان‌قیمت و در مقابل سود و ارزش افزوده فراوان آن نصب کارتل‌های نفتی و کشورهای صاحب صنعت می‌شد.

چاره‌ای نبود و نیست، اقتصاد ایران ۷۰ میلیونی امروز بر پایه‌های صادرات تک‌محصولی و غیرقابل تجدیدشوندن

است تا از گذرگاه قانون بگذرد.

در شرایط کنونی به نظر می‌آید، مهمترین لازمه لایحه دولت در صورت تصویب مجلس شورای اسلامی، ابزار اجرایی آن باشد. ابتدا باید بررسی کرده و در واقع دولت‌مدان به این نتیجه برسند که عملکرد مدیران و

مسئولان استانی در نظام و زنجیره مالی کشور چگونه بوده است. آیا حساب دو، دوتا، چهارتای هزینه و درآمدهای دولتی در همه استان‌ها یکسان است؟ آیا در همین استان همدان از درآمدهای دولتی به خوبی برای اجرای طرح‌ها و رفع محرومیت‌های استانی استفاده به عمل آمده یا در پایان سال چیزی هم از جیب مردم استان گرفته و بر صندوق دولت بازگردانیده شده است. این سؤال پیش می‌آید که اگر عملکرد اقتصادی دولتیان در استان همدان نمی‌تواند در چارچوب‌های جدید و در قالب لایحه پیشنهادی دولت نظرها را جلب کند، اشکال کار از کجا بوده است؟ آیا مدیران استانی ضعیف و ناشیانه عمل کرده‌اند یا اساساً چیزی برای دفاع و پیشبرد اهداف اقتصادی در استان وجود نداشته است. به هر تقدیر، این انتظار از دولت وجود دارد که به عنوان بزرگتر و به تعبیری پدر خانواده بزرگ ایران، در رویکردهای جدید برای «رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» به نوعی کمک و مددکار استان همدان و یا هر استان با شرایط همدان باشد. این کمک می‌تواند انتصاب مدیران توانمند باشد یا به صورت ارائه مستقیم راهکارهای قابل اجرا اعمال شود و اگر نشد، سرمایه لازم و کارساز برای به حرکت درآوردن چرخ‌های تولید و برطرف کردن موانع تولید در استان که بیشتر نبود نقدینگی و سرمایه نزد خیل کارگاه‌ها و واحدهای تولیدی راكد است، تأمین شود.

همدانی‌ها حمایت کنند

ما ز یاران چشم یاری داریم

بانکی ما چشم یاری که ندارند هیچ، بلکه در موارد بسیار سنگ‌اندازی هم می‌کنند که نتیجه آن فرار صاحبان طرح و برنامه و معدود سرمایه‌گذاران از استان است.

در شورای اداری استان همانگونه که اشاره شد یکی از موانع، توسعه مهاجرت‌های بی‌رویه از استان بیان شده است. در این رهگذر معنی مهاجرت این نیست که تنها افراد بی‌شماری از جویندگان کار، راهی نقاط دیگری از کشور باشند، در این میان اکثر قریب به اتفاق مسئولیت‌های اجرایی مهم در سطح ملی هستند و می‌توانند حداقل در مقام راهنمایی و گره‌گشایی مددکار همشهریان و هم‌استانی‌ها باشند، متأسفانه تاکنون عکس این قضیه ثابت شده است. یکی از مشکلات اصلی استان همدان در حوزه اقتصادی بخصوص در بافت صنعت و تولید، کوتاهی دست صاحبان طرح و ایده‌های صنعتی از منابع مالی است. در این شرایط، چشم استان به بانک‌ها و حق استفاده از تسهیلات بانکی برای فراهم کردن زمینه تولید و اشتغال است، اما به نظر می‌آید مدیران

فرصت‌هایی استفاده می‌کنند و به مصداق «ما ز یاران چشم یاری داریم» از قدر و منزلت یاری و همشهری‌گری بسیار برخوردار هستند. چنین چمداشت و چشم یاری و دوست، دور از عرف و قانون و قواعد اجرایی در نظام اداری نیست. به طور یقین بودجه و منابع مالی تحت اختیار بانک‌ها و اختیاراتی که حیطه اجرا به مدیران و مسئولان داده می‌شود، در درون استان، متعلق به همین استان است، ولیکن ممکن است به دلیل تغییرهای اشتباه و سوءمدیریت از بودجه و منابع به درستی و به موقع استفاده نشود. در اینگونه موارد هماهنگی و ارتباط مدیرانه لازم است تا راهکارهای ممکن و متعارف به کار گرفته شود. تا آنجا که شنیده شده و معروف است مردمان همدان در غربت نسبت به شهر و همشهریان خویش زیاد تعصب نشان می‌دهند و به قولی هوای شهر و همشهریان را دارند. حتماً وقتی سخن از پیشرفت و بالندگی استان همدان در میان باشد، قلب هر همدانی در هر گوشه کشور می‌تپد.

✍ حامد صادقی (کارشناس ارشد اقتصاد)

▲ ملاحظات بسته

تعبیر ادبیات اقتصادی دولت از گفتمان شفاهی به گفتمان مکتوب نخستین نکته‌ای است که در مواجهه با بسته سیاسی اخیر دولت به ذهن متبادر می‌شود به گونه‌ای که تیم اقتصادی دولت با انتشار مکتوب این اسناد و با هدف دریافت دیدگاه‌های پیرامون آنها، ذهن صاحب نظران و کارشناسان را به آن معطوف کرده است.

اگرچه بسته مذکور در قالب مطالب کلی محدود نشده است و برای هر چهار رکن: ثبات اقتصاد کلان، بهبود فضای کسب‌وکار، کاهش تنگناهای مالی و تحرک بخش پیشران به طور شفاف برنامه‌ها و راهکارهایی را مطرح نموده است، اما بسته مزایه جامعیت بر برنامه‌های توسعه را ندارد و بخش‌هایی همچون محیط‌زیست، کشاورزی، نیرو و ... را در برنمی‌گیرد. در واقع، این مجموعه هر چند ملاحظات بلندمدت و میان‌مدت را مدنظر قرار داده، اما صرفاً یک سند “کوتاه‌مدت” بوده و تمرکز خود را معطوف به سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ کرده است.

هدف این بسته ارائه برنامه‌ای کوتاه‌مدت برای خروج از رکود است و بر متغیرهایی تأکید دارد که دولت بتواند در مدت کوتاهی روی آنها اثر گذارد. از همین رو، در این بسته با وجودی که بر تحریم‌های بین‌المللی و کاهش سرمایه‌گذاری خارجی به عنوان موانع بزرگ خروج از رکود تأکید شده است، اما چون در کوتاه‌مدت دولت نمی‌تواند بر آنها غلبه کند، سیاست‌های پیشنهادی با فرض تحقق این موانع ارائه شده است.

در این بسته با اشاره به این موضوع که برای افزایش تقاضا، دو راه حل کاملاً متمایز وجود دارد، یک راه را اعطای تسهیلات بانکی به پشتوانه بانک مرکزی دانسته است که انتهای آن بازگشت به تورم بالا و تعمیق رکود پس از یک دور بسیار کوتاه تحرک تولید می‌باشد و مسیر دیگر را از طریق افزایش تقاضا متکی به افزایش صادرات و ایجاد تحرک در بخش‌هایی چون صنعت و مسکن ترسیم می‌نماید که انتهای آن خروج کند اما پایدار و غیرتورمی از رکود است. در واقع، در این بسته توضیح داده می‌شود که عبور از تنگناهای مالی، اقدامی دفعی و یکباره نیست و در یک فرایند تدریجی اتفاق می‌افتد.

راهکارهای ارائه شده در این بسته وابسته به منابع بانک مرکزی نیستند، زیرا براساس نظریه‌های اقتصادی اگرچه منابع بانک مرکزی تکانه‌های مثبت اقتصادی بدنبال دارند، اما غالباً این شوک‌ها کوتاه‌مدت و نیز همراه با افزایش تورم هستند. در حالی که این بسته به دنبال ارائه راهکارهای آهسته اما پایدار برای خروج از رکود بدون اتکا به منابع بانک مرکزی است.

همانطور که به دفعات در بیانات مقام معظم رهبری اشاره شده است خروج از وضعیت کنونی و حرکت در چارچوب اقتصاد مقاومتی نیازمند تعامل و همکاری همه‌جانبه تمام قوا می‌باشد. بنابراین در این بسته نقش و جایگاه ویژه‌ای برای مجلس درنظر گرفته شده است، به گونه‌ای دولت تلاش دارد ضمن اتخاذ سیاست‌های کوتاه‌مدت، اصلاح و تعدیل ساختار ناسالم و ناکارآمد اقتصاد ایران را از طریق بندهایی که نیاز به مصوبه مجلس دارد به انجام رساند.

▲ موضوعات مغفول مانده و پیشنهادهایی برای رفع آنها

اگر بپذیریم یکی از مهمترین مشکلات اقتصاد ایران وابستگی به نفت و درآمدهای نفتی است و برای حل این مشکل باید وابستگی درآمدهای دولت به نفت را کم کنیم، قطعاً گذرا از اقتصاد نفتی به اقتصاد دانش‌بنیان از بهترین و سریع‌ترین راه‌ها برای تحقق این موضوع می‌باشد. آمار مقایسه‌ای میان تولیدات دانش‌بنیان در سال ۲۰۰۰ و ۲۰۱۰ عکس این موضوع در ایران رخ داده و در این مدت توانسته آنتچنان که باید در برخی

بسته‌ای برای فردای ایران

۱۲ اتخاذ تصمیم‌های بزرگ پشت درهای بسته و بعضاً بدون استفاده از ظرفیت‌های کارشناسی کشور یکی از انتقادات وارد شده بر دولت گذشته بود. اما با روی کار آمدن دولت یازدهم این رویه تغییر کرد و دولت اقدام به انتشار مکتوب و نظرخواهی عمومی در مورد برنامه‌های کلان خود از کارشناسان و فعالان حوزه اقتصاد کرد.

در این راستا و در مورد برنامه خروج از رکود، دولت بعد از ارائه بسته اول خروج غیرتورمی از رکود که با هدف ارائه تحلیلی بر گذشته اقتصاد ایران، بسته دیگری را با عنوان “سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود” و با محوریت راهکارهای عملیاتی این موضوع برای دریافت دیدگاه‌ها و نظرات صاحب نظران مطرح نمود. از آنجایی که این سند تعیین‌کننده خط‌مشی‌های اصلی دولت در حوزه اقتصاد برای ۲ سال پیش رو است، لذا باید ابعاد مختلف آن توسط کارشناسان و صاحب نظران مورد بررسی قرار گیرد. از این رو، در گزارش پیش رو ضمن برشمردن ملاحظات اصلی خود سند، نکات مغفول در بسته تبیین می‌شود و پیشنهادهای لازم برای بهتر شدن این سند مطرح خواهد شد.

حوزه‌های دیگر پیشرفت قابل ملاحظه‌ای داشته باشد و علی‌رغم سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته در حوزه‌های جدید علمی و کسب موفقیت‌های فراوان در این حوزه‌ها، اما همچنان در تجاری‌سازی دانش و تبدیل علم به ثروت مشکلاتی بر سر راه محققان و دانشمندان کشور وجود دارد. موضوع بسیار مهمی که در بسته سیاسی خروج از رکود نیز چندان مورد توجه قرار نگرفته و راهکارهای آن تشریح نشده است.

اساساً طبق اصول علم اقتصاد هنگامی که رکودتورمی در اقتصاد کشوری بروز می‌کند، تمام تلاش دولت باید معطوف به حمایت از بنگاه‌ها و فعالان اقتصادی با استفاده از ابزارهای تشویقی مثل افزایش معافیت‌های مالیاتی باشد. حال آنکه بغضاً عکس این موضوع در ایران رخ داده و علی‌رغم اینکه بنابر گزارش‌های رسمی مرکز

گمرکات اجرایی اصلی، لغو روادید برای بازرگانان کشورهای هدف و... برای افزایش صادرات غیرنفتی مفید هستند اما نباید از سایر راهکارها همچون تغییر تعرفه‌های وارداتی غافل شد. یکی دیگر از موضوعات مهم، نادیده گرفته شدن جنبه‌های نهادی اقتصاد مانند فساد مالی، اداری و سیستمی، ساختار نامناسب اداری، بی‌ثباتی و بعضاً تناقض سیاست‌ها و قوانین و رانت‌خواری و... در سبد مزبور است. اگرچه موضوع مبارزه با رانت و فساد امری بلندمدت است، اما با توجه به اینکه مطالعات تجربی گسترده‌ای وجود دارد که مؤید نقش مخرب فساد بر تولید و سرمایه‌گذاری است، لذا به نظر می‌رسد برای اثرگذاری بیشتر سیاست‌ها و جلوگیری از تخریب اعتماد عمومی و سرمایه‌های اجتماعی باید این موضوع نیز در سند سیاستی لحاظ شود.

باتوجه با اینکه لازمه خروج از رکود، انتخاب فعالیت‌هایی است که بالاترین و سریع‌ترین نرخ بازگشت را داشته و با راه افتادن آنها، بیشترین حجم از فعالیت‌های اقتصادی راه بیفتد، لذا یکی از مهمترین بخش‌های بسته دوم دولت را تلاش برای شناسایی موانع و گلوگاه‌های مرتبط با فعالیت‌های پیشران تشکیل می‌دهد. با بررسی این پیشران‌ها و سیاست‌های مرتبط با آن چنین بنظر می‌رسد که همین پیشران‌ها با پاشنه‌های اشیل بسته خروج از رکود می‌باشند. از یکسو اگرچه وضعیت مصرف انرژی و شدت آن در ایران در مقایسه با سایر کشورهای جهان مناسب نیست، اما اتخاذ سیاست‌هایی که صرفاً برای دولت هزینه‌زا هستند، بدون اصلاح قیمت‌های نسبی نهاده‌های انرژی راه بجایی نخواهد برد. به‌علاوه افزایش بهره‌وری انرژی که در شرایط رکود تورمی یک راه‌حل منطقی است و اتفاقاً پتانسیل عظیمی هم برای آن در ایران وجود دارد، در این بسته کمتر مورد توجه قرار گرفته است. از سویی دیگر انتخاب صنایعی همچون نفت و پتروشیمی که اساساً صنایع سرمایه‌بری بوده و براساس مطالعات مبتنی بر جداول داده‌سستانده ارتباط‌های پیشین و پسین گسترده‌ای با سایر صنایع ندارند و تا امروز تنها هنرشان خاخروشی بوده، سؤال است. همچنین در مورد دیگر پیشران اقتصاد یعنی بخش مسکن نیز تنها به دو سیاست کلی با محوریت تأسیس صندوق مستقل پس‌انداز مسکن اکفا شده است. در حالی که مسکن در اقتصاد ایران یک کالای مرجع و بسیار تأثیرگذار است که غفلت از آن پیامدهای ناگوار فراوانی بدنبال خواهد داشت. موضوع دیگری که باید در مورد بسته اخیر دولت مدنظر داشت، تفاوت ماهوی بین برنامه داشتن و برنامه‌ای عمل کردن است. یکی از ویژگی‌های بارز اقتصاد ایران آن است که معمولاً برنامه و سند اصلی بخوبی نوشته می‌شود، اما در مرحله اجرا با مشکلات بسیار و به صورت ناقص عملیاتی می‌شود. نگرانی‌ای که به حق در مورد این بسته نیز وجود دارد و مهمترین دلخذه بسیاری از کارشناسان صرف نظر از خود سند، معطوف به چگونگی اجرای این بسته است.

در ضمن در سیاست‌های پیشنهادی دولت به موضوعات دیگری همچون بهره‌وری منفی عوامل تولید و تأثیر آن بر رکود، چگونگی خصوصی‌سازی و اثرات آن بر روی کاهش بهره‌وری و تخریب تولید، بی‌بندوباری در واردات و تعرفه‌های وارداتی، تأثیر افزایش قیمت انرژی و بحث هدفمندی یارانه‌ها و... با اصلا اشاره‌ای نشده یا به صورت بسیار سطحی و گذرا به آنها پرداخته شده است.

▲ موخره

برای حل معضل پیچیده و چندوجهی رکودتورمی نیاز به تعامل و همکاری تمام قوا اعم از مجری، مقنن و قواض است. در این بین دوری از اختلاف و نگاه‌های حزبی شرط لازم برای بهبود وضعیت اقتصادی مردم بوده و پرهیز از جزیره‌ای عمل کردن امری ضروری است.

آیا می‌توان از سیاست‌های بسته خروج از رکود برای حل مشکلات استان استفاده کرد؟

برش استان سیاست‌های خروج از رکود

✍ حامد صادقی

دستیابی به رشد مستمر و توسعه پایدار مستلزم وجود مجموعه‌ای از پیش‌نیازها و زیرساخت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است. در این راستا و برای حل برخی از ضعف‌ها و کاستی‌های اقتصاد ایران همچون تنگناهای مالی، کاهش تقاضای داخلی، کاهش سرمایه‌گذاری و مقابله با تحریم‌های ظالمانه، دولت یازدهم اقدام به ارائه بسته‌ای کرد که در آن تأکید ویژه‌ای بر برنامه‌های خروج غیرتورمی از رکود طی ۲ سال پیش رو داشت. مجموعه سیاست‌های مورد اشاره در بسته دولت را می‌توان به ۳ دسته سیاست‌های مصوب اجرا شده توسط یک نهاد از زیرمجموعه دولت، سیاست‌های نیازمند تصویب دولت یا زیرمجموعه‌ای در دولت و ریشه‌ای و بلندمدت اقتصاد ایران را در بر می‌گیرد که با حل آنها مسیر خروج دائمی از رکود فراهم می‌شود. به علاوه با نگاهی دقیق‌تر مشخص می‌شود برخی از این سیاست‌ها قابلیت پیگیری توسط مسئولان رده بالای استان و نمایندگان مجلس را دارند. در واقع، در این بسته سیاست‌هایی وجود دارد که در صورت اهتمام و تلاش مضاعف مدیران ارشد استان و مجمع نمایندگان مردم همدان، می‌تواند ضمن حل برخی از خلأهای قانونی و چالش‌های همیشگی استان، زمینه بسیار مناسبی را برای توسعه هرچه بیشتر همدان فراهم آورد.

در ادامه به تفکیک سیاست‌های اقتصاد کلان، بهبود فضای کسب‌وکار، تأمین منابع مالی و فعالیت‌ها و محرک‌های خروج از رکود به مواردی که می‌بایست مورد توجه مدیران قرار گیرد، اشاره می‌شود: تلاش برای جذب اعتبارات عمرانی و به حداکثر رساندن کل میزان تخصیص اعتبارات عمرانی منظور شده در قانون بودجه سال ۱۳۹۳، استفاده از ظرفیت‌های منظور شده در تبصره‌های قانون بودجه سال ۱۳۹۳ برای توسعه فعالیت‌های عمرانی در سراسر کشور، دریافت اجازه تغییر کاربری و فروش اموال مازاد وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی ملی و استانی و در اختیار گذاشتن صددرصد وجوه واریز شده به دستگاه ذی‌ربط برای جایگزینی ملک فروخته شده یا تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام مصوب، اجازه به دستگاه‌های اجرایی برای واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود در حوزه‌های فرهنگی، آموزشی، درمانی، ورزشی و خدماتی که کمتر از ۵۰ درصد پیشرفت داشته‌اند به بخش‌های خصوصی یا تعاونی بصورت فروش یا اجازه بلندمدت ده ساله و اختصاص منابع حاصل از واگذاری آنها به دستگاه ذی‌ربط برای کمک‌های فنی و اعتباری یا تکمیل پروژه‌های در دست اجرا، اجازه استفاده از تسهیلات تأمین مالی و خارجی (فایننس) علاوه بر سهمیه سال‌های گذشته (معادل ۲۵ میلیارد دلار) با سیردن تضمین‌های لازم به بانک‌های عامل و پرداخت هزینه‌های تحقیقاتی به واحدهای تولیدی در صورتی که منجر به کسب مجوز تولید یا ثبت اختراع داخلی یا بین‌المللی شود، در کنار پیگیری واگذاری اموال مازاد دستگاه‌های اجرایی بابت تأدیه بدهی‌های همان دستگاه و جلب مشارکت بخش خصوصی از طریق واگذاری پروژه‌های عمومی غیرانتفاعی و محاسبه ارزش پروژه به عنوان آورده دولت برای افزایش نرخ بازده می‌تواند موجب

ساماندهی بدهی‌های دولت و ایجاد تحرک بیشتر در بخش‌های اقتصادی از طریق بودجه‌های عمرانی گردد. به علاوه تلاش جهت فروش اموال غیرمعتول مازاد بر حدود ابلاهی بانک مرکزی توسط بانک‌ها، الزام بانک‌ها به فروش سهام و شرکت‌های متعلقه مازاد بر حدود ابلاغی بانک مرکزی، الزام بانک‌ها به کسب اطمینان از تأمین حداقل ۲۵ درصد از منابع مالی مورد نیاز پروژه‌های سرمایه‌گذاری از محل حقوق صاحبان سهام، فعالسازی ظرفیت ماده ۲۲ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی در اجرای طرح قیمت تضمینی به جای خرید تضمینی کالاهای کشاورزی و نیز تغییر نقش دستگاه‌های دولتی متولی در تنظیم بازار کالاهای تعیین‌کننده سقف قیمت به پایش‌کننده بازار و اخذ تصمیمات و سیاست‌های مناسب برای حفظ بازار در شرایط رقابتی را می‌توان در زمره مهمترین سیاست‌هایی دانست که در صورت پیگیری و تحقق آنها زمینه‌ساز تأمین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط توسط بانک‌ها شده و فرایند خروج از رکود و بهبود وضعیت اشتغال استان را تسری می‌بخشد. به علاوه پیگیری افزایش مهلت اعتبار کارتهای بازرگانی برای واحدهای تولیدی دارای پروانه بهره‌برداری به پنج سال، قابل انجام نمودن ثبت سفارش کالاهای متعلق به واحدهای تولیدی دارای پروانه بهره‌برداری در مرحله رسیدگی در گمرک، پیگیری مشکلات سرمایه‌گذاری از

✍ مهدی غلامی

در ابتدا لازم است این سؤال مطرح شود که؛ چرا نخبگان سیاسی و اقتصادی استان، فقر همدان برایشان در همایش‌ها و میزگردها دارای اهمیت است؟ آیا سرفصل اقتصاد که در قالب کارگاه‌های علمی تخصصی برگزار می‌شود تنها مبنایش شرح آمار و ارقامی است که همه از آن اطلاع دارند؟! اگر اینگونه است؛ مردم با گلاویز شدن با غول بی‌شاخ و دم بی‌رحم اقتصادی کار گاهی نه در سطح تئوری که در سطح عملی را سال‌هاست برگزار می‌کنند. عنوان می‌کنند که همدان در یک دهه اخیر فقیرتر شده است و با ارائه آمار و ارقام نیز مهر تأیید به فقری می‌زنند که بسیاری از مردم با پوست و گوشت خود آن را لمس می‌کنند. مگر غیر از این است که همدان شخصیت‌هایی را به کشور تقدیم کرده که جایگاهشان و ثروتشان (اگر نگویم سایر نقاط کشور و کشورهای دیگر) نان پایتخت‌نشینان را گرم کرده است.

قانون نانوشته‌ای در اقتصاد وجود دارد که می‌گوید؛ اقتصاد به زبان زور یا نصیحت گوش نمی‌دهد. مترادف این قانون در سیاست نیز وجود دارد که مبنایی برای ورود به کار سیاسی است. در سیاست گفته می‌شود؛ برو قوی شو اگر راحت جهان طلبی/ که در نظام طبیعت ضعیف پامال است.

با شرایط پیش آمده در سال‌های گذشته باید اظهار کرد که در صحنه بین‌المللی در هر دو قانون نانوشته حرفی برای گفتن نداشته‌ایم.

لیکن در فضای استانی شرایط به مراتب بدتر از حضور کشور در صحنه بین‌المللی است. شرایط استانی در حالی اینگونه پیش می‌رود که اوضاع در بسیاری از استان‌ها بسیار بهتر از شرایط فعلی همدان است. در حالی که شرایط کشوری از تحریم و اوضاع اقتصادی و... همه برای تمامی استان‌ها یکسان است و آنچه تفاوت را مشخص می‌کند مجریانی هستند که سهم خواهی را در ارائه آمار و ارقام جستجو نمی‌کنند بلکه خود آمار می‌سازند. تفاوت را شخصیت‌هایی ایجاد می‌کنند که به عنوان ذی‌نفع در مناصب کشوری از نفشان چیزی را هم نصیب استان‌شان کنند.

مگر غیر از این است که اعتماد به آنها و حضورشان در مناصب و مقام کشور تنها به این دلیل است که شایستگی عملکردی آنها برای توسعه کشور مورد تأیید قرار گرفته است. بنابراین کشور پیشرفته و توسعه یافته منحصر به تنها چند

شهر کشورمان نمی‌شود. حتی اگر اینگونه نیز باشد، همین چند شهر نیز خود بسیار متولی و دلسوز و نخبه دارد که از پس امور برآید و احتیاجی به دغدغه شخصیت‌های سایر استان‌ها نداشته باشد. مگر اینکه غیر این باشد و خدای ناکرده منفعت زیربنا و توسعه رونمای کار باشد.

به همدان باز گردیم، به شهری که سرمایه‌گذاری پولی مردم به شدت در حال فزونی است. در این راه نیز تا به حال رکوردهای بسیار را زده‌ایم. یازهم رکورددار بی‌اعتمادی و نبود ضمانت بازگشت سرمایه هستیم. رکوردی که به مذاق مردم استان خوش آمده و سبب شده است که باز هم سپرده‌های مردم، نه به سمت کارخانجات

آری، همدان فقیرتر شده است

یا واحدهای تولیدی که به بانک‌ها سرازیر شود. طبیعت محافظه‌کاری همدانی‌ها و خصلت تعجیل در بازگشت سریع سرمایه و یا هر نامی که بخواهیم بر روی این روند بگذاریم هم نمی‌تواند در شرایط موجود در قرن بیست‌ویکم قانع‌کننده باشد.

بنابراین باید اعتراف کنیم همانگونه که در روند جهانی شدن کشورهای توسعه یافته، در حال توسعه و جهان سوم از یکدیگر قابل تفکیک شدند و این امر سبب شد الگوی غربی و شرقی شکل گیرد، در سطوحی پایین‌تر و حتی در قالبی استانی می‌توانیم اینگونه ادعان کنیم که روند توسعه‌ای موجود در همدان به طبیعت و خصلت وابسته

نیست در حالی که می‌توانستیم از شهرهای توسعه یافته کشور باشیم به جایی رسیده‌ایم که فقر تیرتیر همدان شده است. در این راستا الگوگیری مردم از مدیران و بخصوص شخصیت‌هایی که به مناصب کشوری فرستادند و دیگر آنها را در قالب‌های توسعه‌ای مشاهده نکردند و اعتماد به بانک‌ها را بر مسئولان ارجحیت دادند! مطمئناً یکی از دلایل اصلی به وجود آمدن این شرایط است.

لذا این نحوه الگوگیری می‌تواند پاسخ به سوالی باشد که در ابتدا شرح آن رفت. پس ما نیز همگام و همصدا با شخصیت‌های استانی‌مان می‌گوییم آری، همدان فقیرتر شده است.

کم‌رنگه بورس در توسعه استان

شمس‌ه تجلیان، اطلاع‌رسانی، آموزش

✎ امیر یختیاریان

■ تأمین مالی بنگاه‌های اقتصادی به شکلی که موجب تورم نشود یکی از سیاست‌های مهم اقتصادی دولت برای خروج غیر تورمی از رکود است. سستاد هماهنگی امور اقتصادی دولت که مسئولیت تهیه این بسته سیاستی را بر عهده داشته است با توجه به اهمیت موضوع هوشمندانه به نکته مهمی در این زمینه اشاره کرده است. در مقدمه این بخش از سیاست‌ها آمده است که تقاضای بالای بنگاه‌ها به پول را نباید علت رکود دانست بلکه این میزان بالا از تقاضا از نشانه‌های رکود است. نکته مهم اینجا است که اگر علت رکود را بورس این نظر را نپذیرفت.

او معتقد بود برای اینکه مانند کشورهای پیشرفته سید پس‌انداز خانواده‌ها در بازار اوراق بهادار را گسترش دهیم باید بورس را به مراکز استان‌ها ببریم. او هیچ‌وقت این توضیح را نداد که اگر قرار است به این طریق بورس را خانگی کنیم پس تکلیف خانواده‌ها در سایر شهرستان‌ها چه می‌شود. امروز در بیشتر مراکز استان‌ها بورس منطقه‌ای پا گرفته است اما شواهد قابل دفاعی از گسترش جایگاه این بازار نمی‌توان سراغ گرفت.

در برهه‌هایی از زمان هم که اقبال مردم به این بازار گسترش داشته است بیشتر مقطعی بوده و ناشی از رشد حبابی و یا شبه حبابی بازار بوده که مردم را به امید و یا طمع کسب سود آن چنانی به سمت این بازار کشانده و البته پس از مدتی کوتاه اکثریت را در این زمینه به دلیل ناآگاهی از ویژگی این بازار سرخورده کرده است.

قصه بورس در همدان به همین وضعیت و البته در زمینه‌هایی بدتر از این است. شاهد اول را از بی‌توجهی مدیران ارشد استان آوردیم و به ۳ شاهد دیگر بسنده می‌کنم تا اثبات کرده باشیم بورس منطقه‌ای در همدان نقش شایسته‌ای را

معرفی این بازار به مردم، مدیران و کارشناسان دولتی نداشته است و اکثریت افراد و اشخاص، بورس را محدود به بازاری برای معامله سهام شرکت‌های موجود در آن می‌شناسند و سایر قابلیت‌های این بازار همچنان

شاهد دوم این نوشتار شرکت سرمایه گذاری توسعه استان همدان است. شرکتی که در سال ۱۳۷۵ با پیگیری خرم استاندارد وقت و تجمع ۱۵ میلیارد ریال

بانک‌ها پیگیری کنند.

سال ۸۴ زمانی که بورس منطقه‌ای همدان بعد از چند استان دیگر در کشور پا به عرصه گذاشت فرض این بود که قرار است فرهنگ سهام‌داری را در همدان تقویت کند. همیشه منتقدین سیاست برپایی بورس‌های منطقه‌ای به درستی بر این عقیده بوده‌اند که بورس منطقه‌ای اساساً نقشی در تقویت بازار سرمایه نداشته و نخواهد داشت؛ چراکه این بازار در تهران متمرکز بوده و مدیریت می‌شود. مدافعی بازارهای منطقه‌ای و در رأس آنها دکتر حسین عبده تبریزی دیر کل وقت بورس این نظر را نپذیرفت.

او معتقد بود برای اینکه مانند کشورهای پیشرفته سید پس‌انداز خانواده‌ها در بازار اوراق بهادار را گسترش دهیم باید بورس را به مراکز استان‌ها ببریم. او هیچ‌وقت این توضیح را نداد که اگر قرار است به این طریق بورس را خانگی کنیم پس تکلیف خانواده‌ها در سایر شهرستان‌ها چه می‌شود. امروز در بیشتر مراکز استان‌ها بورس منطقه‌ای پا گرفته است اما شواهد قابل دفاعی از گسترش جایگاه این بازار نمی‌توان سراغ گرفت.

در برهه‌هایی از زمان هم که اقبال مردم به این بازار گسترش داشته است بیشتر مقطعی بوده و ناشی از رشد حبابی و یا شبه حبابی بازار بوده که مردم را به امید و یا طمع کسب سود آن چنانی به سمت این بازار کشانده و البته پس از مدتی کوتاه اکثریت را در این زمینه به دلیل ناآگاهی از ویژگی این بازار سرخورده کرده است.

قصه بورس در همدان به همین وضعیت و البته در زمینه‌هایی بدتر از این است. شاهد اول را از بی‌توجهی مدیران ارشد استان آوردیم و به ۳ شاهد دیگر بسنده می‌کنم تا اثبات کرده باشیم بورس منطقه‌ای در همدان نقش شایسته‌ای را

معرفی این بازار به مردم، مدیران و کارشناسان دولتی نداشته است و اکثریت افراد و اشخاص، بورس را محدود به بازاری برای معامله سهام شرکت‌های موجود در آن می‌شناسند و سایر قابلیت‌های این بازار همچنان

شاهد دوم این نوشتار شرکت سرمایه گذاری توسعه استان همدان است. شرکتی که در سال ۱۳۷۵ با پیگیری خرم استاندارد وقت و تجمع ۱۵ میلیارد ریال

✎ اکرم چهاردولی

■ چندی پیش دولت اقدام به ارائه بسته‌ای نمود که در آن به تفصیل برنامه‌های خروج غیرتورمی از رکود طی سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ تبیین شده است.

دولت یازدهم ضمن تلاش برای احیاء سازمان برنامه‌ریزی به عنوان بازوی کارشناسی خود، اقدام به انتشار مکتوب و نظرخواهی عمومی در مورد برنامه های کلان خود از کارشناسان فعالان حوزه اقتصاد نمود. در این راستا طی چند هفته‌های گذشته دو سند توسط ستاد هماهنگی امور اقتصادی دولت منتشر گردید. در سند اول تحت عنوان "بسته پیشنهادی دولت برای شکستن رکود اقتصادی"، تجلیی بر گذشته اقتصاد ایران بر اساس ۳ دوره زمانی: سال‌های نیمه دوم دهه ۸۰ (سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹)، از دی‌ماه ۱۳۸۹ تا انتهای مردادماه ۱۳۹۲ و از شهریورماه ۱۳۹۲ تا زمان حاضر، انجام شده بود. و در سند دوم با عنوان "سیاست‌های

شاه آبادی می‌گوید: زمانی که ما با واژه‌ای به نام رکود تورمی برخورد می‌کنیم خوب است که برای مثال مطرح کنیم که مفهوم رکود تورمی چیست؟ زمانی که در این سـاختار رکود اتفاق می‌افتد یعنی به نوعی ما شاهد تحلیل رفتن یا بالاترکلیف ماندن توان اقتصادی و تولیدی هستیم. بنابراین دو موضوع در این زمینه می‌تواند دخیل باشند یعنی یا به دلایلی توان تولیدی ما تحلیل رفته یا به دلایلی توان تولیدی داریم اما نمی‌توانیم از آن استفاده کنیم این مفهوم رکودی است که در این ساختار تداعی می‌شود. اما تورم بیانگر این است که این ساختار اقتصادی به عرضه غلبه کرده است. یعنی سبقت تقاضا بر عرضه، که این موضوع دلایل متعددی می‌تواند داشته باشد که چه اتفاقی در این ساختار افتاده است که تقاضا می‌تواند بر عرضه غلبه کند.

وی در توضیح اینکه چرا در اقتصاد ایران شاهد بازار تقاضا هستیم می‌افزاید: یکی از مهمترین فاکتورهایی که می‌تواند تعیین‌کننده باشد حضور ثروت نفت در پایه پولی کشور است. یعنی در همه دنیا ذخایر ارزی را به عنوان پایه پولی می‌شناسند اما ساختار اقتصادی مانند کشور ما که وزن اصلی ذخایر ارزی آن از فروش ثروت نفت است یک مقدار می‌تواند متفاوت باشد یعنی اینکه در کشورهای دیگر برای به دست آوردن ذخایر ارزی باید فعالیت اقتصادی بسیاری انجام شود تا بتوانند بخش ناچیز این فعالیت اقتصادی را صادر کنند تا آن صادرات برای آنها ارز آور باشد.

اما در ساختاری مانند ساختار کشور ما می‌توان گفت با کمترین زحمت شما ذخایر ارزی به دست می‌آورید و به ازای آن پایه پولی و حجم پول در جامعه افزایش می‌یابد و این حجم پول زمانی که در گردونه افتداری و دست افراد جامعه قرار می‌گیرد قدرت خریدی ایجاد می‌کند که در پس آن تولید و عرضه وجود ندارد. بنابراین ما شاهد پیشی گرفتن تقاضا بر عرضه هستیم و یا شاهد مازاد تقاضا خواهیم بود.

با این روند از یک طرف توان تولیدی تحلیل می‌رود یا بلااستفاده مانده است. از سوی دیگر تقاضا به عرضه پیشی گرفته است و بدترین حالت اتفاق می‌افتد آن هم رکود تورمی هست.

این استاد دانشگاه به این نکته اشاره کرد که با این روند باید به این موضوع مدنظر قرار گیرد که آیا رکود تورمی یک شبه اتفاق می‌افتد و اینکه آیا در دوره کوتاه‌مدت بسترهای آن مهیا می‌شود. در پاسخ باید گفت اینگونه نیست رکود تورمی نه یک شبه ایجاد می‌شود و نه می‌توان در یک شب یا در دوره کوتاه‌مدت آن را رفع کرد. چون این رکود حاصل یک ساختار اقتصادی بیمار است که بسترهای آن در مدت طولانی شکل گرفته است.

اگر قرار باشد عیوب ساختار اقتصادی را رفع کنیم همانطور که ایجاد آن زمان بر بود موارد هم می‌برد تا رفع شود.

پس برای اینکه رکود تورمی رفع شود برنامه‌ریزی و اتخاذ سیاست ما باید به صورتی باشد که هم فضای کوتاه‌مدت را در بر بگیرد و هم ساختار را در فضای میان‌مدت و بلندمدت با اتخاذ برنامه اصلاح نماید.

بنابراین باید بین نگاه کوتاه، میان‌مدت و بلندمدت هماهنگی ایجاد شود و همه برنامه‌ها و سیاست‌ها در دوره‌های مختلف در یک راستا قرار گیرد و این امر از طریق غلبه بر رکود تورمی محقق خواهد شد.

شاه آبادی با اشاره به دلایل رکود تورمی می‌گوید: دلایل این رکود را ۲ دسته داخلی و خارجی می‌توان دسته‌بندی کرد البته وزن اصلی آن داخلی است تا خارجی. یعنی تا مشکلات ناشی از داخل نباشد عوامل خارجی چندان نمی‌توانند در تقویت این رکود تورمی یا در طولانی مدت کردن آن خودنمایی کنند.

تنها در زمینه خارجی می‌توان به این موضوع اشاره کرد که یکی از نکاتی که در ساختار اقتصادی کشور ما وجود دارد وابستگی تولیدات به واردات

اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود" سیاست‌های و برنامه‌های اجرایی دولت ارائه گردیده است.

تدوین و انتشار این بسته‌ها در ذات خود نشانه‌ای امیدوارکننده از عزم و تلاش جدی دولت برای رهایی اقتصاد کشور از پدیده پیچیده و چندوجهی رکود تورمی با مشارکت و تعامل کارشناسان و متخصصین امر است. امید آن می‌رود دولت به طور واقعی و نه فقط در ظاهر و به صورت نمایشی از این رهنمودهای دلسوزانه و نظرات کارشناسانه جهت پیشبرد بهتر امور استفاده نماید.

در همین راستا پیرامون چشم‌انداز این طرح، تأثیر مذاکرات ۵+۱ در اجرای این سیاست‌ها و نگاه و آمادگی استان برای اجرای این سیاست‌ها بر دکتر ابوالفضل ششاه‌آبادی استاد دانشگاه و عضو هیأت علمی دانشگاه بوعلی گفتگو کردیم که در ادامه می‌خوانید.

است. یعنی ساختار تولیدی‌ها بگونه‌ای است که تابع واردات کالاهای واسطه یا سرمایه‌ای بر اساس راهبردهای اقتصادی است که در چندین دهه در رابطه با اقتصاد ایران اجرا شده و خروجی آن این است که تولیدات ما شش‌دفاً تابع واردات است که با این روند از بعد خارجی این اقتصاد شکننده است، برای نمونه کشورهایی مانند ۵+۱، اروپا، آمریکا تحریم‌های متعددی را بر روی ساختار اقتصادی ایران تحمیل کردند چون به نوعی یک نگاه و شناسخت را به این ساختار داشتند، می‌دانستند تولید این کشور وابسته است بنابراین چنین تحریم‌هایی را اعمال کردند.

در حالی که اگر ساختار اقتصادی ما تابع واردات نبود و یک ساختار درون‌زا داشتیم که وزن اصلی فعالیت‌های آن متکی به داخل بود قطعاً هیچ کشوری به خود اجازه نمی‌داد یا در محیله او نمی‌کنجید که وارد بحث‌های تحریم اقتصادی ایران شود یا این تفسیر به این نکته اشاره می‌کنم که تحریم اقتصادی توانسته در شکل‌گیری رکود تورمی کشور ما تأثیر گذار باشد.

البته اگر سیاست‌های اقتصادی دولت در دولت‌های گذشته در دهه‌های مختلف به درستی اتخاذ شده بود این ساختار اصلاً تحریم‌پذیر نبود و اگر تحریمی هم صورت می‌گرفت نمی‌توانست چندان بر روی ساختار تولیدی ما اثر گذار باشد. این استاد دانشگاه در مورد سیاست‌های داخلی هم اینگونه اظهار نظر کرد: "به عقیده من اصلی‌ترین دلیل برتری ساختار این رکود تورمی سیاست‌های اقتصادی دولت در دولت‌های یا

■ اگر سیاست‌های اقتصادی دولت در دولت‌های گذشته و در دهه‌های مختلف به درستی اتخاذ شده بود این ساختار اصلاً تحریم‌پذیر نبود و اگر تحریمی هم صورت می‌گرفت چندان نمی‌توانست بر روی ساختار تولیدی ما اثر گذار باشد

دهه‌های گذشته بوده است که این سیاست‌ها را می‌تواند در دو دسته بررسی کرد. یک دسته سیاست‌های سمت عرضه و دیگری

سیاست‌های سمت تقاضا. منظور سیاست‌های سمت عرضه سیاست‌هایی از جمله سیاست‌های آموزش، پژوهش، نوآوری کارآفرین و... است. سیاست‌های سمت تقاضا ارزی، پولی، مالی، تجاری می‌باشد.

نکته مهمی که وجود دارد و می‌تواند در ساختار اقتصادی تأثیر بگذارد این است که این سیاست‌ها می‌توانند تأثیر مثبت، شکننده و منفی داشته باشند و این موضوع بستگی دارد به اینکه توی آن ساختار

تشریح بسته سیاست اقتصادی دولت در گفتگوی همدان پیام با یک استاد دانشگاه

باید از توان تولیدی بالاترکلیف استفاده کرد

بلندمدت و میان‌مدت این فضای سیاستی می‌تواند در استفاده از توان تولیدی که بالاترکلیف مانده است مؤثر باشد.

اما فضا برای دسته بندی‌های میان‌مدت و بلندمدت دیده نشده است که امیدواریم در برنامه ششم چنین فضایی در نظر گرفته شود یعنی با نگرش اقتصاد دانش‌بنیان و تعاملی که بین سیاست‌های سمت عرضه و تقاضا هست در قانون برنامه ششم دیده شود چراکه این بسته سیاستی در خوشبینانه‌ترین حالت می‌تواند از آن توان تولیدی که بالاترکلیف مانده استفاده نماید.

و در گام دوم ما باید توان تولیدی جدیدی ایجاد کنیم البته این توان تولیدی ابزارهای خاص خود را می‌طلبد. یعنی نوع نگرش‌ها باید مقداری متفاوت باشد چون اگر قرار باشد که با ابزارهای سنتی و با نگاه‌های گذشته به موضوع نگاه کنیم نمی‌توانیم به آن اهداف اصلی یعنی خروج از رکود تورمی در برنامه‌های توسعه در نظر گرفته شده بود به صورت جدی تحقق نیافته است.

اگر هر کدام از آن اهداف به صورت جدی تحقق می‌یافت قطعاً ما نه شاهد رکود تورمی بودیم و نه ساختار اقتصادی ما تحریم پذیر بود. پس محتوای بحث ما این هست که تاکنون مسیر، مسیر مطلوبی نبوده است هرچند تلاش شده است اما به دلیل اینکه با این جهت‌گیری و نگرش تمام

سیاست‌های اقتصادی استان و کشور نمی‌شناسد

سیاست‌های اقتصادی استان و کشور نمی‌شناسد یعنی مانند یک جریان سیل همه اقتصاد کشور را اعم از استان همدان و استان‌های دیگر در بر می‌گیرد.

اما در هر استان یک سری عوامل داخلی هم وجود دارد به دلیل اینکه نوع، شاکله و ساختار اقتصادی هر استانی می‌تواند متفاوت باشد ممکن است شاکله یک استان شهرنشین، یک استان کشاورزی، فعالیت‌های صنعتی، خدماتی باشد بنابراین بر مبنای شساکله آن استان میزان تأثیر رکود تورمی متفاوت است.

تاکید بر توجه مدیریت‌های استانی به نیروهای متخصص

به نظر من در داخل استان باید مدیریت‌های سطح بالای استانی بیشتر از نیروهای متخصص برای گرفتن مشاوره استفاده کنند یعنی فضا باز شود و از مشاوره جدی این نیروها بهره‌مند شوند.

به نظر من همه ریشه‌های رکود تورمی باز می‌گردد به تصمیمات مدیران و هر چه این تصمیمات در سطح کلان و استان پخته‌تر و کارشناسی‌شده‌تر باشد قطعاً آثار و تبعات منفی کمتری خواهد داشت.

یعنی خیلی نباید به مسائل خرد نگاه کنیم بلکه یک مقدر قابل‌تأمل این است که سطح کلان هم دیده شود. توصیه اصلی من این هست که مدیران استانی با یک شناخت جدی‌تر و دقیق داشته باشند و موانع موجود را دسته‌بندی کنند آن موانع بر مبنای کشوری است به مدیران کشوری انعکاس بدهند اما آن موانعی که داخل استان هست و امکان رفع آن وجود دارد را مرتفع کنند. این روند می‌تواند در ساختار اقتصادی استان مؤثر باشد.

وی در مورد تأثیر مذاکرات ۵+۱ بر اجرای سیاست‌های اقتصادی دولت هم گفت: نتایج مذاکرات بسیار در ساختار خروج از رکود تورمی مؤثر است چون فعالیت تولیدی ما تابع واردات هستند و واردات ما تابع فروش ثروت نفت ما هست یعنی اگر مذاکرات موفق‌آمیزتر باشد می‌تواند موانع موجود بر سر راه فروش نفت و واردات را بردارد و به توسعه فعالیت‌های

تولیدی و غلبه بر رکود تورمی کمک کند.

البته باید تألییری اتخاذ شود اقتصاد درون‌زایی خود را حفظ کند. یعنی سعی کنیم وزن اصلی فعالیت‌های ما از درون شکل بگیرد و تعاملات با درون باشد به جای اینکه وزن اصلی فعالیت ما تعاملش با بیرون اقتصاد باشد و هر زمان از بیرون اقتصاد برای ما شرایط تحمیل شود دیگر نتواند در روی ساختار اقتصادی ما اثر گذار باشد.